

Finsk Kvinnoförenings årsberättelse för år 1895.

Det senast förflutna året utmärker sig beträffande kvinnosaken för en ovanlig lifaktighet. Knappast finnes ett civiliseradt land från hvilket ej framsteg vore att anteckna, antingen från lagstiftningens eller den allmänna opinionens område.

I *Amerika* är man för närvarande upptagen af dyningarna efter den stora profomröstningen, kallad „the sham-referendum“, som egt rum i Massachusetts. I juni 1895 utfärdade lagstiftande församlingen i nämnda stat — såsom det heter på föranstaltande af kvinnosakens motståndare — följande förordning: alla män och kvinnor, hvilka äro berättigade till deltagande i val af skolråd, skola beredas tillfälle att vid nästa skolrådsval besvara frågan: „är det önskligt att kvinnor få politisk rösträtt?“ Valet egde rum i november och 297,044 personer deltog i detsamma. Af dessa röstade 87,000 män och 22,204 kvinnor *ja*, 186,976 män och 864 kvinnor *nej*. Resultatet utvisade alltså, att endast 96 proc. af de i valet deltagande kvinnorna och 38 proc. af männen voro anhängare af kvinnans rösträtt. Motståndarena hafva jublat öfver sin seger, men kvinnosaksvännerna togo saken lugnt, antagligen emedan de icke varit nog sangviniska att vänta sig annat än nederlag — ännu.

Med äkta amerikansk praktiskhet hafva kvinnosaksför-
eningarna genast samlats till möten för att rådgöra
„huru de skola förvandla denna majoritet af 49,989
fientliga *nej* af manliga valmän till lika många *ja*“.
Motståndarena hafva äfven triumferat öfver „att kvin-
norna genom sin ligkiltighet för detta profval tydligen
visat att de ej vilja hafva rösträtt och att sålunda Mas-
sachusetts' lagstiftare icke behöfva upptaga denna fråga
till behandling“. Härtill hafva kvinnosaksvännerna sva-
rat, att historien visar många liknande exempel. Ett
bland de färskaste är de engelska jordbruksarbetarens
hållning i rösträttsfrågan. I årtionden hade underhuset
arbetat för deras rösträtt, och dock hade de aldrig ens
gjort försök att genom demonstrationer visa att de ville
hafva denna rättighet. Ehuru de ådagalade en så godt
som fullständig ligkiltighet för sina politiska rättigheter,
har man medgifvit dem sådana, och det är först sedan
reformen genomförts, som man kan tala om politisk lif-
aktighet bland dem. Dessutom har angående valet i
Massachusetts kommit i dagen åtskilliga fall, der veder-
börande genom krängel med röstlängderna afskräckt kvin-
nor från deltagande i valet och öfverhufvud intrasslat
frågan. Såsom segrar har antecknats att det funnits
hela orter, hvilka med öfvervägande majoritet röstat *ja*.

Utom de etiska skäl som drifva kvinnosaksvän-
nerna i andra länder till arbete för kvinnans rösträtt,
har man i Amerika ett praktiskt sådant af den mest
talande natur. I Minnesota öfverstiger den infödda ame-
rikanska befolkningen immigranterna med 367,000, men
det oaktadt äro 59 procent af de sistnämnda röstberät-
tigade, mot endast 41 procent af de infödda. De flesta
inflyttade äro neml. fullvuxna män, hvilka genast vid
ankomsten till Amerika få rösträtt, medan af de infödda

största delen äro kvinnor, hvilka icke hafva rösträtt, men hvilka helt naturligt äro mera inkomna i och intresserade af sitt fäderneslands angelägenheter, än de oftast råa och okunniga utlänningarna.

Också hafva flera stater redan begynt inse den rent praktiska fördelen en reform i ofvannämnda syfte skulle medföra. I Oregon har under 1895 såväl senaten som lagstiftande församlingen godkänt ett förslag om amendment till grundlagen i syfte att utsträcka den politiska rösträtten till kvinnorna. Likaså i Utah. Kaliforniens lagstiftande församling har röstat till förmån för ett liknande förslag, som antogs med $\frac{2}{3}$ majoritet. Nevadas senat godkände en dylik bill med en majoritet af 6; lagstiftande församlingen förkastade den vid första läsningen med 17 röster mot 12, men antog den vid en senare läsning med 19 röster mot 11. I Montana förkastades ett liknande förslag af senaten, men lagstiftande församlingen godkände det med 40 röster mot 16. I Södra Dakota egde motsatta förhållandet rum i det att senaten antog, men lagstiftande församlingen förkastade ett amendment om rösträtt för kvinna. I Norra Dakota segrade kvinnosakens motståndare med en liten majoritet, likaså i Washington Territory. I Kansas, der kvinnorna hafva kommunal rösträtt, godkände senaten en bill om rätt för kvinnor att deltaga i val af president för Förenta Staterna. New Yorks lagstiftande församling har godkänt ett amendment till grundlagen, enligt hvilket kvinnor blefve röstberättigade, men förslaget måste ännu behandlas af följande lagstiftande församling och sanktioneras genom en allmän omröstning (popular vote), innan amendmentet kan bli lag. I Missouri har lagstiftande församlingens komité för amendment till grundlagen godkänt en bill att ut-

sträcka rösträtten till kvinnorna. I Illinois föll (med en rösts majoritet) förslaget om rösträtt för kvinna vid kommunala val i städerna, och New Hampshire lagstiftande församling förkastade en bill om kommunal rösträtt för kvinna. Deremot gick en bill i samma syfte efter en långvarig och liflig diskussion igenom i Maine's lagstiftande församling.

Det är dock att märka att saken i intet af de här nämnda fallen ännu är afgjord, emedan åtskilliga formaliteter återstår att iakttaga, hvarvid rikt tillfälle gifves för motståndarena att på nytt samla sina krafter. Det synes dock som om festligheterna till firande af mrs Elizabeth Cady Stanton's 80:de födelsedag den 12 nov. skulle lyckats förena en stor mängd af olika tänkande. Äfven de blad, hvilka öppet leda oppositionen mot kvinnosaken, hafva omnämnt mrs Stanton's lifsgering med aktning och välvilja.

I *England* väckte en ledsam händelse vid årets början mycket uppseende i kvinnosaksvänliga kretsar. 277 medlemmar i parlamentet hade lofvat understöda en mr McDonas bill om politisk rösträtt för kvinna. Det visade sig emellertid omöjligt att erhålla någon annan dag än 1 maj för densammas läsning, hvilken dag ansågs för långt framskriden och i andra afseenden olämplig.

Då beslöt mr Walter Mc Laren, en af kvinnosakens äldsta ledare i parlamentet, att föreslå att parlamentet genom antagande af en resolution skulle uttala sin åsigt i frågan om kvinnans rösträtt. Han lyckades den 19 febr. erhålla tillstånd att föreslå en dylik resolution den 22 febr. Sakens vänner hade sålunda endast 3 dagars beredelse, men mottogo dock under rättelsen med jubel. Olyckligtvis vägrade mr McDonas

att återtaga sin bill. Då parlamentets regler ej medgifva att såväl en *bill*, som en *resolution* i samma fråga få förekomma under samma parlament, måste mr Mc Larens förslag förfalla.

Såsom det blifvit förutspådt, blef det ingenting af läsningen af mr McDonas bill på 1 maj och alla utsigter att få rösträttsfrågan under debatt vid parlamentet 1895 voro förstörda.

Mr McDona representerar en nyligen stiftad organisation, „the Parliamentary Committee for Women's Suffrage“, som opererar på egen hand, utan att taga hänsyn till den af John Stuart Mill stiftade „the National Women's Suffrage Society“ af hvars „Central Committee“ landets erfarnaste och hängifnaste kvinnosaksvänner äro medlemmar. Alla sakens anhängare i parlamentet klandra skarpt mr McDonas tillvägagående, hvilket betecknas såsom kortsynt och utvisande total brist på politisk erfarenhet.

Emellertid hoppas man i England mycket af de lofvande siffror det stundande parlamentet har att uppvisa. År 1877 funnos i underhuset 238 anhängare och 327 motståndare till kvinnans rösträtt, alltså en majoritet af 99 *emot* frågan. År 1892, då densamma senast diskuterades inom parlamentet, voro anhängarens antal 154 och motståndarens 177. Af de förstnämnda hafva 82 invalts till nu stundande parlament, medan af motståndarna blott 66 blefvo återvalda. Af de nyvalda äro — enligt af kvinnosaksföreningarna företagen interpellering — 150 *för* och endast 10 *emot* reformen.

Sedan viscount Wolmer, kvinnosakens senaste ledare i underhuset, blifvit upphöjd till pär, har ledarskapet i underhuset mottagits af mr George Wyndham.

Som ett kuriosum kan antecknas, att en mr Christian den 3 augusti valdes till representant till „the House of Keys“, ön Mans parlament, för köpingen Glenfalba på ön Man, hvarvid alla i valet deltagande voro kvinnor.

Den 1 januari 1896 trädde två för kvinnorna viktiga lagar i kraft, neml. „the Factory Act“ af 1895, som uppställer ytterligare villkor och förbud rörande kvinnors användning vid industriela inrättningar och derigenom försvårar för fattiga kvinnor åtgången till arbetsförtjenst. Den andra är „the Summary Jurisdiction of Married Women's Act“, som förenklar erhållandet af skilsmässa i de fall då mannen misshandlat eller öfvergifvit sin hustru m. m.

Intresset för kvinnosaken har på senare tid blifvit allt lifligare i Englands kolonier. I *Canada* har generalguvernörens gemål, lady Aberdeen, som vid kvinnomötet i Chicago 1893 utsågs till ordförande i internationela förbundet af kvinnoföreningar (the International Council of Women) på det varmaste antagit sig den idé sistnämnda organisation representerar. Resultatet af hennes ansträngningar är att dylika förbund af kvinnoföreningar med olika syften bildats i Toronto, Montreal, Ottawa, Quebec, Halifax m. fl.

I *Södra Australien*, der kvinnorna erhöilo politisk rösträtt 1894, har bildats en förening för röstberättigade kvinnors uppfostran genom föredrag, litteratur m. m. Genom den nya lagen blefvo bl. a. 10,000 tyska kvinnor röstberättigade. Dessa vägrade först af religiösa skäl att infinna sig vid valurnorna, men beordrades dertill af sin pastor, som insåg att tyskarnas inflytande på de allmänna angelägenheterna derigenom skulle ökas.

Tyskland och *Österrike* förete under 1895 en förgermaniska länder ovanligt liflig verksamhet på kvinnosakens område.

I Tyskland har bildats ett förbund af kvinnoföreningar, till hvilket 58 sådana våren 1895 hade anslutit sig. Förbundets första åtgärd blef en petition till riksdagen om kvinliga yrkesinspektörers anställande. Dessutom hafva 62 föreningar petitionerat, att egendomsgemenskapen mellan äkta makar afskaffas, och att, då icke äktenskapsförord uppgjorts, hvar och en af makarna må ega råda öfver sin enskilda egendom. För öfrigt begäres för hustrun full likställighet med mannen inom äktenskapet samt rätt för kvinnor att vara förmyndare. Denna märkelige petition torde ha varit en älsklingstanke hos den 1895 bortgångna fru Louise Otto Peters, som äfven verksamt deltagit i förberedelserna för densamma.

I Österrike står frågan om kvinliga läkare på dagordningen, allt sedan prof. Alberts odiösa broschyr, „Die Frauen und das Medicin“ såg dagens ljus. Wiener Frauen-Verein har anordnat ett protestmöte med anledning af nämnda broschyr, och åtskillig litteratur har utkommit, i hvilken vetenskapsmän på det allvarligaste klandra prof. Alberts plumpa utfall mot kvinnorna och försvara dessas rätt att studera medicin.

På framställning af *Ungerns* begge universitet, i Budapest och Koloszwár, har styrelsen bifallit till att kvinnor hädanefter kunna få tillträde till filosofiska och medicinska fakulteterna och der idka studier. Emedan för inträde till universitetet fordras maturitetsexamen kommer åtgärden ovilkorligen att leda till kvinnolyceers öppnande. En kvinna har redan anmält sig för inträde vid universitetet.

Ett förslag om eganderätt för gift kvinna har inlemnats till *franska* deputeradekammaren, som öfverlemnats det till behandling åt utskott. Den 3 dec. hölls ett offentligt möte i Paris, hvarvid enhälligt antogs en resolution till förmån för kvinnans rösträtt. En ny kvinnosakstidskrift, „La Revue féministe“, har begynt utkomma under redaktion af den kända madame Marya Chéliga.

Från *Ryssland* kan antecknas, att medicinska lärokurser för kvinnor förberedas i S:t Petersburg. Amerikanska tidningar veta att berätta, att H. M. Kejsarinnan mottagit hedersordförandeskapet i åtskilliga kvinnoföreningar, hvilkas program omfattar uppfostran, välgörenhet m. m.

I *Danmark* har hufvudintresset under året varit riktadt på „Kvindernes Udstilling“, som i vissa afseenden torde kunna betraktas som en succès. Inkomsterna deraf, 10,000 kronor, äro föreslagna att bilda grundplåten för ett stort byggnadsföretag, „kvinnornas palats“, som skulle inrymma lokaler för olika kvinnoföreningar och af dem underhållna inrättningar m. m. *Norges* kvinnosaksvänner ha stått sörjande vid Camilla Collets bår, liksom *Sverige* fått nedbädda i grafvens ro en af sina äldsta kvinnosaksvänner, friherrinnan Sophie Adlersparre. Frågan om kvinnans rösträtt har för tredje gången behandlats i stortinget. I juni 1890 röstade 44 för rösträttens utsträckande till kvinnor på samma grunder som den nu eges af män, 1893 röstade 58 och 1895 röstade 54 för samma förslag. Orsaken till det mindre antalet röster senaste år *för* saken anses i Norge vara det faktum, att venstern var fåtaligare representerad 1895, än 1893; af högern säges förslaget aldrig hafva erhållit understöd ens med en enda röst.

I Sverge har Fredrika Bremer Förbundet firat sin 10-årsfest, hvarvid bl. a. en publikation, innehållande berättelse öfver dess verksamhet m. m. offentliggjordes. En synnerligen förtjenstfull biografi öfver Fredrika Bremer, författad af Sophie Adlersparre och Sigrid Leijonhufvud, har begynt utkomma. Frågan om kvinnors inväljande i skolråd och fattigvårdsstyrelser synes hafva tilldragit sig alltmera uppmärksamhet.

Beträffande vårt eget land torde nedanstående detaljer, enligt de uppgifter som kunnat erhållas, vara af intresse. Hösten 1895 funnos i folkskolorna 34,568 kvinliga elever, i seminariernas normalskolor och barn-trädgårdar 458, i seminarierna 321, i statens fortbildningsläroverk 135 och i statens fruntimmersskolor 1,550 kvinliga elever. Af samskolor finnas numera följande fullständiga, till universitetet ledande läroverk: läroverket för gossar och flickor, finska samskolan, nya svenska samskolan, lyceum för gossar och flickor, (alla i Helsingfors), Åbo svenska samskola och Kuopio svenska reallyceum. Ännu ej fullständiga äro Borgå finska, Tammerfors svenska, Tammerfors finska, Kuopio finska, Fredrikshamns finska, Fredrikshamns svenska, Björneborgs svenska, Nystads finska, Jakobstads svenska, Kotka svenska och Kotka finska, Hangö svenska, Kajana finska, Raumo finska, Mariehamns svenska samskolor. Dessutom mottagas flickor som elever i borgareskolorna i Kexholm och Villmanstrand samt i 4-klassiga läroverken i Ekenäs, Lovisa, Torneå och Heinola. Någon fullständig statistik rörande samskolorna har ej kunnat erhållas. Dock kan det vara af intresse att anteckna, att under läsåret 1894—1895 funnos i samskolorna uti Helsingfors, Åbo, Kuopio, Raumo, Kexholm, Villmanstrand, Fredrikshamn (finska), Hangö och Björne-

borg inalles 1,092 kvinliga elever. Dessa skolor åtnjoto statsbidrag till ett sammanlagdt belopp af 145,250 F:mk. Antalet gossläroverk, som under de senaste åren ombildats till samskolor, är följande: privata svenska reallyceerna i Kuopio och Fredrikshamn, borgareskolorna (statens) i Villmanstrand, Kexholm, Nystad, Hangö, Jakobstad och Kajana, 4-klassiga statsläroverken i Ekenäs, Lovisa, Heinola, Mariehamn, Torneå och Kotka. Beträffande detta slag af samskolor torde de flesta af idéns vänner ansluta sig till den af Finsk Kvinnoförening 1886 uttalade reservationen mot den erfarenhet som kan vinnas genom att öppna gossläroverk för flickor.

Under 1895 hafva 59 kvinnor aflagt studentexamen, 1 kvinna har aflagt preliminärexamen för vinnande af inträde i medicinska fakulteten, 1 kvinna har aflagt offentlig pedagogie examen, 1 kvinna har för första gången försvarat en disputation för medicine- och kirurgie doktorsgrad.

Vid industriskolorna har funnits 1, vid högre handtverksskolorna 8, vid lägre handtverksskolorna 4 kvinliga lärare. I konstflitföreningens centralskola ha funnits 4 kvinliga lärare och 114 kvinliga elever. Högre handtverksskolorna ha besökts af 51 kvinnor. Vid Polyteknikum hafva 4 kvinnor studerat. Pedagogiska matlagningskolan i Helsingfors har haft 136 elever, deraf 13 på lärarinneafdelningen, 37 på högre praktiska, 43 på lägre praktiska, 34 på elevafdelningen, 9 i kursen för husmödrar. Skolan har fått ett årligt statsbidrag af 2,000 F:mk under tre års tid. Åt 19 väf- och handarbetsskolor har utbetalats 25,400 F:mk i statsunderstöd. Dessutom har 11,100 F:mk utgifvits som bidrag till aflönande af ambulatoriska lärare och lärarinnor i hemslöjd. Sex husmodersskolor, alla med af staten stad-

fästade stadgar, åtnjöto understöd af allmänna medel till ett belopp af 15,500 F:mk. Dessutom hafva åtskil- ligen privata företag i nämnda syfte påbegynts. Haapa- vesi matlagnings- och trädgårdsskola för kvinnor har haft 8 ordinarie och 5 extra elever, hvarjemte 6 en kortare tid åtnjutit undervisning vid skolan. En träd- gårdsskola för kvinnor har öppnats å Koristo i Åbo län.

För öfrigt kan antecknas att kvinnor antagits till stadskassörer, aflagt farmaceutexamen, erhållit silfver- medalj för pomologiskt arbete m. m. 52 kvinnor hafva under året varit anställda som fattiggårdsföreståndarinnor.

Glädjande företeelser från allmänna opinionens om- råde voro de af Viborgs kvinnor föranstaltade mötena i sedlighetsfrågan. Hvardera mötet var besökt af om- kring 400 personer. Ännu mera betydelsefull var den till guvernören i Nylands län af sextio universitetslärare, skolrektor och lärare, präster m. fl. inlemnade skrif- velsen med anhållan att guvernören måtte — — — upp- göra och till senatens pröfning insända ett med allmän lag förenligt förslag till instruktion för stadens polis- myndigheter och vederbörande läkare att efterlefas vid de veneriska sjukdomarnas motarbetande, så att otuktens yrkesmässiga bedrivande derigenom icke lega- liserades eller tolererades, utan detta lagstridiga, fol- kets sedlighet förderfvande och dess rättsbegrepp så- rande yrke tvärtom med alla lagliga medel bekämpades.

Föreningen „Arbetets Vänner“ har diskuterat kvin- nofrågans ekonomiska sida och dervid enhälligt anslutit sig till följande önskningsmål: att för kvinnoarbete på alla områden skulle betalas samma lön som för män- nens arbete, om den kvinliga arbetarens skicklighet, ar- betets duglighet och måttet af arbetet äro desamma som den manliga arbetarens; att „Arbetets Vänner“

kvinliga medlemmar skulle sammansluta sig till arbete, för att kvinnorna på alla områden skulle tillerkännas samma rättigheter som männen; att föreningen „Arbets vänner“ skulle i sitt program intaga jemlikhet mellan man och kvinna i rättsligt och moraliskt afseende.

De finska folkhögskolekurserna i hufvudstaden hafva likaledes diskuterat kvinnofrågan, hvarvid mötet utan meningsskiljaktighet jakande besvarat frågan: „är kvinnosaken berättigad?“

Tidningen „Uusimaa“ i Borgå har i sitt program förklarat sig vilja arbeta för att unga kvinnor bland allmogen måtte med större intresse följa med sin tid och begagna sig af de förmåner, hvilka beredas dem genom de nu pågående sträfvandena att höja kvinnans ställning.

Tvenne nya, af kvinnor redigerade tidskrifter, hafva under året utkommit, „Nutid“ red. af fröken Helena Westermarck och „Kalevatar“ red. af fröken Saima Grönstrand, hvarjemte åtskillig af kvinnor författad litteratur utkommit.

I Helsingfors har bildats en „kristlig förening för unga kvinnor“ o. s. v.

Det elfte året af Finsk Kvinnoförenings tillvaro har förflutit under arbete i samma riktning som hittills.

Elementarkurserna för tjenarinnor och arbeterskor höllos under år 1895 i svenska normallyceum och besöktes under vårterminen af 140 finska samt 62 svenska talande, under höstterminen af 175 finska samt 67 svenska talande elever. Af dessa var flertalet tjenarinnor, till största delen hemma från landsorten. De öfriga utgjordes af sömmerskor, fabriksarbeterskor, butik-

biträden, arbetarehustrur, tidningskolportörer, bakerskor, strykerskor m. fl. Elevernas ålder varierade mellan 10 och 40 år. De flesta minderåriga voro i tjänst såsom barnsköterskor och de, som vistades i hemmet, voro sysselsatta under hvardagarna, så att de ej voro i tillfälle att besöka folkskolan. Kurserna hafva varit i verksamhet alla söndagar från kl. 5—8 e. m. från den 20 januari till och med den 28 april och från den 29 september t. o. m. den 22 december, då arbetet avslutades med en *julfest*. Läroämnen hafva fortfarande varit: stil-, rätt- och ämneskrifning, räkning samt läsning. Under den ena kvarten hafva eleverna åhört korta, lättfattliga föredrag i Finlands historia, geografi, hälsolära m. fl. ämnen och under den andra kvarten hafva de öfvats i sång.

Föreningen har vid detta arbete biträdts af flera utom densamma stående damer. Äfven förlidet år har föreningen haft förmånen att för detta ändamål erhålla *ett bidrag, stort 500 mk, af Sparbankens vinstmedel.*

Ambulatoriska handarbetskurser för allmogekvinnor hafva hållits i Elimä, Taipalsaari, Leppävirta, Ylöjärvi, Lavia, Suodenniemi, Mouhijärvi, Hämeenkyrö, Maks-lahti och Ravansaari (bägge i Viborgs län). Dessutom har på begäran en kurs hållits i Lempaala i Ingermanland, hvilket företag omfattades med synnerlig välvilja. 149 elever hafva besökt kurserna, i hvilka förfärdigats inalles 1,247 klädesplagg, sådana som enkla klädningar af den snitt, som på orten begagnats, barnkläder, öfverplagg, underkläder för män, kvinnor och barn. Kursen räcker en månad och afser att efter ett af föreningen godkändt program meddela undervisning i tillklipping och sömnad af de vanligaste klädesplagg. För-

eningen anskaffar lärarinnor, hvilkas resor och aflöning den äfven bekostar.

I *sommarkolonin för arbetande kvinnor* på Danskarby i Kyrkslätt vistades 27 kvinnor, till största delen sömmerskor. Föreståndarinna var som förut fru M. Rundström. Hysteriska och tuberkulösa hade icke mottagits, på grund af den fara de kunde bereda öfriga i kolonin intagna kvinnor. De flesta af dessa ledo af allmän svaghet, magkatarr och nervositet. Öfver hufvud var hälsotillståndet godt. Kolonin begynte sin verksamhet den 15 juni och upphörde den 28 augusti. Till dess upprätthållande hade stadsfullmäktige anslagit ett bidrag af 1,500 F:mk.

Af det numera upplösta beklädnadsaktiebolaget „Origo“ har föreningen fått emottaga 834 mk 78 p. att förvaltas tills summan uppgår till 3,000 mk, då räntan häraf skall användas till sommarkolonier för arbetande kvinnor.

Till förmån för *arbetsbyrån* anordnade föreningen den 16 februari ett *lotteri med program*, hvilket inbragte 2,056 mk 23 p.

Arbetsbyrån har endast vårterminen arbetat i full öfverensstämmelse med sitt program: att vara en förmedlare för allt slags arbete utfördt af kvinnor inom alla samhällsklasser. Ekonomiska svårigheter nödvändiggjorde från hösten den inskränkning i byråns verksamhet, att endast förmedlingsarbetet för husmödrar och tjenarinnor kunde upprätthållas. Byrån har anlåtats af 606 arbetsgifvare, deraf 378 husmödrar, och 461 arbetsökande, deraf 396 tjenarinnor. Arbetsvärdet, hvori icke ingår värdet af de åt 197 tjenarinnor anskaffade platserna, uppgår till 8,437 mk 88 p.

Inkomster: Kontant behållning från 1894 65 p., från lotteriet 1,105: 34, inskrifningsafgifter 1,015: 25, procenter 329: 34. Summa f:mk 2,450: 58.

Utgifter: Aflöningar f:mk 1,267, hyra f:mk 400, annonser 83: 50, diverse 293: 33, afbetald skuld 400, behållning till 1896 6: 75. Summa f:mk 2,450: 58.

Byrån har sedan hösten haft sin lokal i studentkårens bibliotekshus Ö. Henriksgatan 9 och hållits öppen kl. 1—2 e. m. för husmödrar samt 6—7 e. m. för tjenarinnor.

Föreståndarinnebefattningen sköttes vårterminen af fröken Alma Sahlan och efter hennes afgang till annan plats af fru L. Erenius.

En försäljning af *medellösa kvinnors arbeten* egde rum fastlagstisdagen. En stor mängd väfnader, sömnader, stickade och virkade arbeten m. m. hade inlemnats af 193 kvinnor. Försäljningen inbragte 1,331 mk 65 p., hvilken summa oafkortad tillföll arbetenas inlemnariinnor.

Till förstärkande af sin kassa anordnade föreningen den 10 oktober i sin lokal en *bazar*, der allehanda sylter, kompotter, geléer, torkade och inlagda grönsaker, frukt, svamp, bröd, kakor och skorpor af olika slag funnos till salu. Bazaren lemnade en vinst af 532 mark.

Ungdomsbiblioteket har under år 1895 varit inrymdt i föreningens lokal och hvarje onsdag och lördag f. m. kl. 10—12 varit tillgängligt för allmänheten. Under året har utlånats 400 böcker. Boklagret har ökats och utgör nu 184 finska och 459 svenska volymer, summa 643 volymer.

Föredrag i kvinnofrågan hafva hållits af fru E. Stenius i Iisalmi, Haapajärvi, Pielavesi, Jyrkkä bruk och Salahmi bruk för inalles omkr. 1,000 åhörare; af

fru M. Furuhjelm i Åbo, Salo, Loimijoki, Ikalis, Tavastkyrö, Kiikala, Somero och Urjala för inalles omkr. 1,400 åhörare; af fröken H. Käkikoski 6 föredrag i Akkas, Urjala, Janakkala och Hausjärvi för inalles omkr. 600 åhörare.

Följande *föredrag för arbetande kvinnor* hafva hållits i föreningens lokal:

„Työn arvosta“ (fröken H. Käkikoski), „Fattigdom och sjelfhjelp“ (fru M. Furuhjelm), „Liettuolaisten oloista“ (fru M. Mikkola), „Om barnauppfostran“ (fröken H. Rothman), „Työn jaosta“ (2 föredrag af fröken L. Ehnroth), „Om renlighet“ (fröken E. Elmgren), „Puhtaan ilman tärkeystä“ (fröken H. Heikkilä), „Om vår föda“ (fröken H. Landtman).

Inom föreningen hafva följande *föredrag, referat* m. m. blifvit upplästa: „Naisyhdistysten tehtävistä“, „Sarah Grand och de himlasända tvillingarna“, „Norske Kvinders retslige og sociale Stilling“, „Kvinnans ställning i den engelska industrin“, „Naisten näyttely Kööpenhaminassa“, „Palvelijattarien vanhuuden vakuuttamisesta“ (2 föredrag), „Unyttige Mennesker“ af Kristoffer Jansson, „Teol. prof. J. Weiss' uttalande i kvinnofrågan“, „Naisasian asemasta Pohjanmaalla“, „Ett protestmöte i Wiener Frauen Verein“, „Kvinlig betjening vid polisvaktkontoren“, „Den finska kvinnans rättsliga ställning“.

Vid den af föreningen d. 12 nov. anordnade *festen* med anledning af mrs Elizabeth Cady Stantons 80:de födelsedag hölls ett *föredrag* om mrs S., hvarjemte en lyckönskningsskrivelse till henne afsändes.

Med anledning af stadsfullmäktiges beslut att hos guvernören i Nylands län anhålla om särskild besiktning af de personer, hvilka bedriva yrkesmässig otukt, anslöt sig föreningen till en i Uusi Suometar af „Med-

borgare“ skrifven artikel „*Mitä tarkoitetaan?*“, sedermera utkommen äfven i broschyrform, hvori påpekas, att prostitutionssystemet står i motsats till allmän lag, emedan det tolererar sedlighetsbrott, hvilka allmänna lagen belägger med straff.

En *broshyr* benämd „Den finska kvinnans rättsliga ställning“, författad af en jurist, har af föreningen utgifvits på svenska och finska.

Vid årsmötet hade föreningen glädjen att mottaga en *donation af 1,000 mk* till Elisabeth Löfgrens stipendiifond. Gifvarinnan önskar vara okänd.

Elisabeth Löfgrens *stipendium*, 200 mk, har i år tillfallit fröken Hilda Sjöblom, som egnat sig åt praktisk byggnadsverksamhet.

Föreningen har skänkt en hygienisk skoldrägt för flickor till hygieniska museum i Helsingfors samt åtskillig litteratur till 3 under året bildade finska kvinnoföreningar i Amerika, hvilka önskat ansluta sig som filialer till Finsk Kvinnoförening, en önskan hvars uppfyllande föreningens öfverhetligt stadfästade stadgar tyvärr ej medgifvit.

Föreningen har fått mottaga följande *gåfvor*: 500 mk till föreningens kassa af en gifvarinna, som önskar vara okänd; 60 mk till räntorna af Elisabeth Löfgrens stipendiifond; 50 mk ur en sparbössa till föreningens kassa; 50 mk af en medlem till föredrag i landsorten; 200 mk af Finska Litteratursällskapet till betäckande af de kostnader föreningen iklädt sig i och för den af dess bokkomité uppgjorda förteckningen på god utländsk ungdomslitteratur lämplig att öfversätta till finska; gåfvor till lotteriet af Wiborgs och Ilmola filialer; 1 ex. af fröken K. Eskelins afhandling „Om tarminvaginationer“; tidskrifterna „Dagny“ och „Nylænde“ under 1895; åt-

skillig literatur till ungdomsbiblioteket och föreningens bibliotek.

På årsmötet valde föreningen till sin *hedersordförande* fru Elisabeth Löfgren.

Föreningen har haft glädjen att som sin gäst få helsa miss *Teresa F. Wilson* från Canada, sekreterare hos ordföranden i internationela kvinnoförbundet (The International Council of Women), lady Aberdeen, på hvilkens uppdrag miss W. reste i Europa för att intressera kvinnor för ofvannämnda förbund. Likaså har föreningen, jemte hufvudstadens nykterhetsföreningar, anställt en *kollation* för fru Elisabeth Selmer från Köpenhamn, som på anhållan af Finsk Kvinnoförening höll *två föredrag i sedlighetsfrågan*. Vid kollationen öfverräcktes på föreningens vägnar en blomsterbukett till fru Selmer.

Föreningen har sändt en *lyckönskningssskrivelse till Fredrika Bremer Förbundets 10-årsfest* och genom en *deputation* helsat Mariaföreningen på dess 10-årsfest. Med anledning af fröken K. Eskelins disputation för medicine- och kirurgie doktorsgrad har föreningen sändt henne en *blomsterhyllning*.

På uppmaning af lady Aberdeen har föreningen tillställt Canadas Nationela förbund af kvinnoföreningar (The National Council of Women in Canada) en *berättelse* öfver sin *verksamhet*.

Bland åtgärder, som förberedas genom komitéer, må nämnas: allmännyttiga ströskrifter för allmogekvinnor, ambulatoriska matlagningskurser för allmogekvinnor m. m.

En *uppmaning* till allmänheten att insända biografiska uppgifter om kvinnor har ingått i tidningarna;

uppgifterna äro afsedda att användas för den biografiska uppslagsbok föreningen har under arbete.

En redogörelse för handarbetskursernas program och verksamhet samt uppmaning till kommunerna att begagna sig af dem har publicerats i pressen.

Likaså har föreningen offentliggjort *en uppmaning till de röstberättigade kvinnorna i hufvudstaden att deltaga i stadsfullmäktigvalet.*

En *sömmerskefackklubb* har bildats inom Finsk Kvinnoförening.

Tvenne nya filialer till Finsk Kvinnoförening hafva bildats. Derjemte har föreningen vändt sig till intresserade kvinnor i landsorten med anhållan, att dessa ville verka för föreningens sträfvanden genom att blifva ombud för densamma.

Medlemsantalet har under året varit 580, deraf 159 i Centralföreningen, i Kuopio filial 35, i Wiborg 24, i Tammerfors 34, i Ilmajoki 44, i Lappo 36, i Laihia 59, i Loimijoki 22, i Akkas 29, i Jorois 62, i Kymmene 76.

I Centralföreningen har hållits 15 möten, hvilka varit besökta af inalles 524 personer, deraf 65 resande eller inbudna gäster, i medeltal 35 personer vid hvarje möte. Af medlemmarna hafva 65 deltagit i utskott och bestyrelser.

Funktionärer hafva varit: ordförande fröken A. Gripenberg, vice ordförande fröken H. Käkikoski, sekreterare fru E. Sjöström, skattmästare fröken Anna Jansson.

Korresponderande sekreterare (tjenstförrättande) fröken E. Nikander.

Revisorer: fru E. Holmberg, fröken I. Polviander.

Arbetsbyråns direktion: fru N. Læthén (ordf.), fröken A. Hjelt (sekreterare), fruarna A. Almborg, A.

af Heurlin, fröken V. Hjelt samt sedan September, med anledning af fröken A. Hjelts utrikesvistelse, fru H. Enlund.

Elementarkursernas styrelse: fröknarna I. Blomqvist, L. Ehnroth, P. af Heurlin, M. Toppelius, I. Wegelius.

Handarbetskursernas styrelse: fruarna O. Forssell, A. Hallonblad, fröknarna E. Nikander, A. Palmgren, B. Stråhlman och A. Trygg.

Sommarkolonins styrelse: fruarna A. Hartvall, M. Hougberg, fröknarna E. Elmgren, I. Polviander, A. af Schultén, sedermera fröken M. Toppelius.

Redaktionsutskott: fruarna E. Löfgren, H. Setälä, F. Pajula, fröknarna A. Gripenberg och T. Topelius.

Ungdomsbibliotekets styrelse: fröknarna A. Dahlgren, V. Hjelt, H. Käkikoski, A. Gripenberg, T. Topelius, J. Gripenberg, fru E. Löfgren.

Bibliotekarie vid ungdomsbiblioteket och förenings bibliotek: fröken J. Gripenberg.

Lokalbestyrelse: fru A. Hallonblad, fröknarna K. Avellan, J. Gripenberg, A. Jansson, B. Stråhlman, E. Nikander, samt sedan oktober fröken O. Lindqvist.

Sömmerskeklubbens ordförande: fru H. Enlund.

Elisabeth Löfgrens stipendiifonds förvaltningskomité: fruarna N. Læthén, E. Löfgren, E. Sjöström, fröken A. Hjelt.

Sophie von Willebrands sommarkolonifonds förvaltningskomité: fruarna S. von Willebrand, S. Kohonen, fröknarna F. Tavastsjerna, I. Wegelius.

Föreningen har fortfarande haft egen lokal, detta år rymligare än förut, bestående af tvenne rum i studentbibliotekets hus, Ö. Henriksgatan 9.

*Inventarium den 31 dec. 1894.***Tillgångar:**

	M.	p.	M.	p.
Kontant i kassan	687:	46.		
Inventarier	357:	10.		
Tryckalster	358:	63.		
Ungdomsbiblioteket	850:	—		
Utestående fordran hos Arbets- byrån	400:	—	2,653:	19.

Skulder:

Elementarkurserna	387:	22.		
Banklån	400:	—	787:	22.
			<hr/>	
Kapitalbehållning F:mk			1,865:	97.

*Vinst och Förlust konto den 31 dec. 1895.***Debet:**

	M.	p.	M.	p.
Inventarii konto afskrifning . .	50:	50.		
Tryckalsters konto „ . .	122:	92.		
Ungdomsbibliotekets konto af- skrifning	123:	—		
Div. omkostnader s. s. föredrag, tryckningskostnader, lokal, annonser, post m. m. . . .	1,364:	05.	1,660:	47.
Kapital konto behållning . .			935:	68.
			<hr/>	
		F:mk	2,596:	15.

Kredit:

Ungdomsbiblioteket	273:	—
Medlemsavgifter	839:	—

	M.	p.	M.	p.
Gåfvor, handarbetskurserna & bazaren	1,416:	45.		
Intresse konto	67:	70.	2,596:	15.
			<u>F:mk</u>	<u>2,596: 15.</u>

Balans konto den 31 dec. 1895.

Debet:				
	M.	p.	M.	p.
Kassa konto	101:	92.		
Inventarie konto	413:	75.		
Tryckalsters konto	300:	—		
Ungdomsbiblioteket	1,000:	—		
Depositioner i bank (fon- derna)	12,085:	36.		
Biblioteket	75:	—		
„Biografiska anteckningar om finska kvinnor“	20:	05.	13,996:	08.

Kredit:				
	M.	p.	M.	p.
Ungdomsbiblioteket	79:	93.		
Arbetsbyrå	158:	49.		
Elementark. & sommarkoloni- fonden	1,900:	40.		
Sophie v. Willebrands fond	5,367:	08.		
Elisabeth Löfgrens stipendii- fond	2,734:	67.		
Origo fonden	833:	41.		
Oförutsedda utgifters konto	120:	45.	11,194:	43.
Kapital konto			2,801:	65.
			<u>F:mk</u>	<u>13,996: 08.</u>

Kuopio Kvinnoförening.

Det säges att en person eller en institution först då riktigt uppfyllt sitt värf när den gjort sig umbärlig. Och så mycket är säkert, att sedan Finsk Kvinnoförening för omkring 12 år sedan började höja sina väckelserop, har så mycken sträfvan och verksamhet vaknat till lif i den kvinliga världen, att det åtminstone på denna ort icke vore underligt om någon skulle tro att kvinnoföreningen snart ej mer har något att arbeta för. Här finnas 2 samskolor och en handelsskola med öfvervägande antal kvinliga elever. Inom arbetareföreningen har bildat sig en kvinlig afdelning, som bland annat grundlagt en undervisningskurs för arbetsklassens kvinnor. Så underhålles här ett arbetshem för fattiga kvinnor, der dessa under en lärarinneas ledning sysesättas med spånad, väfnad och sömnad, och för hvilket arbete de få en bestämd veckopenning. Arbetsena äro för det mesta beställda af stadsbor. Tidtals har här dessutom af några enskilda personer underhållits en s. k. gumm- eller moderförening, der fattiga mödrar med tillhjälp af en hopsamlad kassa skaffat sig arbetsmaterial och förfärdigat åt sig sjelfva enkla klädespersedlar.

I år har vid länelasarettet inrättats en kurs i sjukvård för utbildande af sjuksköterskor.

Redan i många år har, tack vare några kvinliga gymnaster, existerat en gymnastikförening för sömmerkor och arbeterskor med stillasittande arbete.

Äfven förtjenar nämnas att stadens röstberättigade kvinnor med stort intresse deltog i stadsfullmäktigvalet i december.

Dessutom bidraga folkhögskolorna, af hvilka allt flera de senare åren uppstått, senast en i våra trakter, neml. i Maaninga, i hög grad till höjande af kvinnans bildning och derigenom hela hennes ställning.

Hvad vår förening sjelf, åstadkommit, är snart uppräknadt. I främsta rummet komma insatserna på sparbanken för våra skyddslingar. År 1895 insattes för 24 flickor 10 mark för hvarje. För att uppvisa resultatet af insatserna må nämnas, att den som har den största summan på sparbanken, har 120 mark. Under året har af dessa insatser beviljats medel åt 8 skyddslingar att användas efter behof. En har fått inskrifningsafgift till finska samskolan, en annan medel att utbilda sig till ambulatorisk skollärlarinna, en att utbilda sig till sjuksköterska och en till mejerska. Två ha fått pengar till att köpa symaskin och åt två som aflidit har gifvits begrafningshjälp. Af 3 skyddslingar, som sjelfva ingenting sparat, ha insatserna återtagits. Denna branch af föreningens verksamhet har handhåfts af fruarna A. Höök och M. Nordensvan, fröken A. Törnqvist och direktor J. Kantele.

Hushållsskolans angelägenheter ha ledts af följande personer: friherrinnan I. Boije, fruarna A. Walenius, A. Löf och I. Herckman samt ingenjör J. Zidbäck och doktor J. V. Johnsson.

Det statsanslag, som föreningen ansökte för hushållsskolan beviljades ej, men af utskänkingsmedlen erhöles 1,500 mark. I början af året tillstälde föreningen ett lotteri för skolan, hvars ekonomi således är betryggad åtminstone till nästa vår. Och att dömma af den ständigt växande elevfrekvensen synes den vara af behovet påkallad.

Äfven ha vi fortfarande haft en söndagsskola för unga kvinnor, egentligen mest tjensteflickor.

Föreningens hemslöjdförsäljning har fortfarande varit i verksamhet. Under år 1895 har i butiken funnits hemslöjdalster till salu för 3,108 mark, hvaraf sålts för 1,064 mark.

Inom föreningen bildade sig för några år sedan en syförening med syfte att arbeta till förmån för föreningens ändamål. Den har under år 1895 arbetat dels till förmån för finska samskolan och till det ofvannämnda lotteriet för hushållsskolan.

Medlemsantalet är 35.

Funktionärer under året ha varit: ordförande fru E. Stenius, viceordförande fröken E. Ingman, sekreterare fru M. Kantele, kassör fröken A. Tervo och revisorer fruarna K. Telén och M. Nordensvan.

Kassarapport.

Inkomster:

An. Saldo	2,399: 38.	
„ Depositionsräntor under året	84: 92.	
„ Slutlikvid mellan Lignell & Piispanen och påsfabriken	173: 62.	
„ 3 skyddslingars besparingar återtagna	80: —	2,737: 92.
		<hr/>
	Summa F:mk	2,737: 92.

Utgifter:

Per. insatser på banken för skyddslingarna	215: —
„ Annonser	11: 13.

Per. Gåfva till syföreningen . . .	25: —	
„ Omkostnader vid ansökning om statsbidrag för hushålls- skolan	18: 85.	
„ Vaktmästare	18: —	
„ Föreningens andel i årsberät- telsen	10: —	
„ Telegram, papper, postporto m. m.	6: 30.	304: 28.
„ Saldo i kontant på deposi- tionsräkning		2,433: 64.
	<u>Summa F:mk</u>	<u>2,737: 92.</u>

Wiborgs Kvinnoförening.

Det som för närvarande verkar nedstämmande på kvinnosaksarbetet, är ej så mycket motståndarens förhållande till detsamma, som lamheten och liknöjdheten hos dem, för hvilka denna rörelses framgång borde vara en lifsfråga. Deri delar dock kvinnosaken alla reformsträfvandens öde. Det är icke massorna, som till en början föra framåt en rättvis sak, utan oftast en handfull hängifna. Det kan således ej förvåna att kvinnoföreningarnas medlemsantal i allmänhet förblir så lågt.

Blott omkring trettio kvinnor hafva anslutit sig till vår filial. Att dess anspråkslösa verksamhet ej varit fruktlös, derpå har föreningen dock stundom fått glädjande bevis. Så har i år en stor del af allmänheten i särskilda fall förenat sig i hennes sträfvanden. Främst då det gälde sedlighetens försvar.

Frågan hade kommit på dagordningen genom offentligtgörandet i stadens tidningar af en skrifvelse från ortens hälsovårdsnämnd till länets guvernör, hvarvid tidningen „Wiipuri“ strängt kriticerat deri föreslagna åtgärder, såsom stående i strid mot gällande lag och i samhället rådande sedlighetsbegrepp. På vår förenings kallelse höllos af sådan anledning tvenne af flera hundra kvinnor besökta möten den 25 och 26 januari 1895. De församlade beslöto enhälligt att i ortens blad införa en allvarlig protest mot alla sedligheten sårande, gällande lag kränkande åtgärder från myndigheternas sida, äfvensom att i en skrifvelse till länets guvernör anhålla, att han ville begagna sig af den honom tillkommande rättigheten till afstyran­de af dylika åtgärder. Tillika framlades åtskilliga förslag till praktiska åtgärder, egnade att förbättra det sedliga tillståndet i samhället. Nämnda skrifvelse till guvernören blef visserligen lemnad utan afseende och de protesterande klandrades och förlöjligades i tre af ortens fyra pressorganer. Men dermed torde icke alldeles omintetgjorts verkan af sedlighetsvännernas kraftiga uppträdande.

För att godtgöra kvinnoföreningen en del af de utgifter den iklädt sig för dessa möten, öfverlemnades vänligen till densamma af utom föreningen stående mötesdeltagare en vid mötets slut hopsamlad penningegåfva.

Frågan om inrättandet af en samskola härstädes har likaså rönt mera medhåll än under föregående år, särskildt af det skäl att såväl de finska lyceerna som finska fruntimmersskolan visat sig icke mera vara tillräckliga för den år för år tilltagande elevfrekvensen. Den 27 oktober beslöts på ett af kvinnoföreningen samman kalladt allmänt möte att söka få den tillärnade sam-

skolan i gång vid nästa läseårs början. En dertill af mötet vald interimbestyrelse fick i uppdrag att insamla medel genom aktieteckning och utarbета förslag till stadgar, undervisningsplan m. m. samt att söka utverka tillstånd till skolans öppnande, såsnart det därför nödiga minimiaktiekapitalet hunnit tecknas.

Ett för kvinnoföreningens kassa under våren föranstaltadt aftonsamkväm hade ej att glädja sig åt något lifligare deltagande från allmänhetens sida.

Utsändandet af fattiga kvinnor och barn till sommarrekreation på landet har äfven i år möjliggjorts genom benäget tilldelade anslag af utskänkningsaktiebolagets och sparbankens vinstmedel, äfvensom genom välvilliga gåfvor af enskilda. Då nämnda anslag likväl utfallit mindre rikligt än under föregående år, har de utsändas antal varit mindre än förut, eller inalles 64 personer.

Gymnastiköfningarna för fabriksarbeterskor fortgingo som tillförene under vårterminen, ledda af fröken Sofie Jakowleff två gånger i veckan; de gymnastiserandes antal utgjorde 23. Då emellertid dessa, såsom de uppgåfvo, af brist på tid ej önskade fortsätta, hafva inga gymnastiköfningar under hösten egt rum.

Äfven i år föranstaltades en julfest för tobaksfabriksarbeterskor och deras barn, inalles närmare 300 personer.

Föreningens „myrstack“ har fortsatt med sin verksamhet, såsom förut under fröken B. Hougbergs välvilliga ledning. Allmänheten har nog rikligen ihågkommit stacken med sändningar och äfven utom föreningen stående personer ha välvilligt offrat tid på ordnandet och tillgodogörandet af det förefintliga materialet. Dock har — hufvudsakligen emedan lämpliga afsättningsställen

ej lyckats erhållas — tillsvidare ej bättre resultat uppnåtts, än att debet och kredit motsvarat hvarandra, sedan föreståndarinnan vänligen afstått från den henne tillkommande hyran för erforderliga skjul.

Jemte det föreningen genom uppsatser i tidningarna sökt vinna intresse för sina sträfvanden, har föreningen äfven sökt göra kvinnosaksarbetet känt genom att till läsestugor i länet och såsom vinster till särskilda lotterier förära Finsk Kvinnoförenings senaste år utkomna kalender, tillsammans 11 exemplar. Utom dessa har föreningen spridt 47 genom dess medlemmar försålda exemplar af kalendern.

Bland diskussionsämnen vid föreningens möten må nämnas: A. Järnefelts „Heräämiseni“; mera praktiska kvinnodrägter; önskvärdheten af att kvinnorna mera än hittills måtte söka inverka på valen, hufvudsakligen genom att besöka allmänna förberedande valmöten.

Utom redan nämnda, af allmänhetens välvilja åtnjutna förmåner, må nämnas att i år, som tillföre, arbetareföreningens och i staden befintliga allmänna lokaler fått afgiftsfritt begagnas.

Föreningens medlemsantal utgör vid årets slut 24, sedan 6 medlemmar af olika skäl under året afgått.

Inalles ha hållits 10 ordinarie möten.

Ordförande har varit fru Emma Åkerman, viceordförande fru Selma Qvist, sekreterare fru Aurora Olin och kassör fru Alina Häkli samt revisorer fru Anna Falck och fröken Wilhelmina Tesche.

Kassarapport.

Inkomster:

Behållning från 1894	864: 88.
Sparbankens vinstmedel	500: —

Utskänkningsbolagets vinstmedel	800: —
Gåfvor	42: 75.
Genom insamling medels listor för sommar- kolonin	224: 50.
Behållning från samkvämet	72: 06.
Medlemsafgifter	123: —
Räntor	38: 41.
	<hr/>
Summa	2,665: 60.

Utgifter:

Sommarkolonin	1,092: 15.
Elementarkurserna	6: 85.
Gymnastiken för arbetande kvinnor	20: 60.
Belysning	33: 75.
Vaktmästare	19: 75.
Annonser	136: 31.
Vinster till lotteriet för samskolan	68: —
Samkvämet för arbeterskor	41: 05.
Årsberättelsens tryckning, telegram, ren- skrifning m. m.	35: —
Behållning till 1896	1,211: 94.
	<hr/>
Summa	2,665: 60.

Tammerfors Kvinnoförening.

Tammerfors har med utgången af detta år ändat det sjetta året af sin verksamhet. Tyvärr är dock icke att anteckna ett ökad intresse från medlemmarnas sida. Krafterna hafva som tillföre koncentrerats på höjandet af den arbetande kvinnans ställning samt praktiska företag till kvinnosakens befrämjande.

Ett understöd af F:mk 3,000 donerade af herrar stadsfullmäktige från utskänkningsbolagets vinstmedel

till *sommarkolonier* för sjuka och svaga folkskolebarn, satte föreningen i stånd att åter denna sommar utsända 100 barn till landet (74 flickor, 26 gossar). För ändamålet upphyrdes detta år väl belägna bondgårdar, 2 i Teisko, 1 i Lembois och 1 i Tottijärvi, der barnen vistades 6 veckor under erfarna lärarinnors ledning. Kostnaderna härför stego till F:mk 2,878: 96.

Sommarkolonibestyrelsen har utgjorts af fruarna A. Brummert och A. Idman samt fröknarna S. Mansner och I. Johnsson.

Elementarkurserna för arbetande kvinnor hafva fortsatts i likhet med föregående år. Äfven nu hafva de varit talrikt besökta.

Under årets lopp föranstaltade föreningen flera *föredrag* för arbetande kvinnor, hvarjemte fru E. Selmer höll åtskilliga nykterhetsföredrag.

Föreningen har under detta år nödgats tillsluta sin arbetsbyrå, då många dylika inrättningar under senaste åren öppnats i staden och byråns små inkomster ej ens i det närmaste kunnat betäcka utgifterna.

Som en framtidsplan må nämnas en barnkrubba, dit arbetande kvinnor vore i tillfälle att lemna sina barn. Begränsade ekonomiska tillgångar hafva tillsvidare omöjliggjort realiserandet af denna plan.

Diskussionsämnen under året hafva varit:

Hvad är kvinlighet?

Samma lön för samma arbete.

Hvilka åtgärder borde vidtagas till prostitutionens upphäfvande på orten?

Under årets lopp förlorade föreningen en af sina verksammaste medlemmar, fru Mila Nordin. Fru N. ledde under ett år med stor energi föreningens elemen-

tarkurser, och var verksam medlem i komitén för sommarkolonierna och i direktionen för arbetsbyrån.

Medlemsantalet har varit 34.

Föreningens funktionärer hafva under det förflutna året varit: fru N. Malin ordförande, fröken A. Lindell viceordförande, fru S. Andelin sekreterare, fru O. Idman kassör, samt fru M. Solin och fröken M. Forsström revisorer.

Kassaredovisning.

Inkomster:

Medlemsavgifter	102: —
Ränta	4: 2.
Saldo från 1895	113: 37.
	<hr/>
	Summa 219: 39.

Utgifter:

Elementarkurserna	24: 16.
Annonser	47: 20.
Föredrag	56: —
Vaktmästare	12: —
Diverse	31: —
Saldo	170: 36.
	<hr/>
	49: 03.
	<hr/>
	Summa 219: 39.

Jorois Kvinnoförening.

Föreningens verksamhet har fortfarande varit koncentrerad kring arbetet för den ett år tillbaka öppnade sjukstugan. Denna för orten kärblifna inrättning har i alla afseenden visat sig fylla ett verkligt behof.

Föreningen står i tacksamhetsskuld till alla de vänner af sjukstugan, hvilka varit henne behjelpiga i de materiela omkostnader inrättningen hittills kräft, som äfven för det stöd hon haft i de varma sympatier som kommit densamma till del. Här må vi bland annat omnämna syföreningens verksamhet för kläders anskaffande, likasom en del sockenboars bistånd med hästdagsverken och personligt arbete, vid planerandet af inrättningens park, gåfvor i ved och andra förnödenheter. Derfor våga vi fortfarande hoppas på erkännande af sjukstugans betydelse, samt påpeka detta sätt för de bättre lottade att dela med sig åt sina fattiga, af sjukdomen ytterligare pröfvade medmenniskor. Ty hälsan är ju den fattiges enda kapital, och genom att tillfälle till dennas återförvärfvande underlättas för honom, undviker man att öka antalet af dem, hvilka ligga samhället till last, utan att tala om alla de lidanden man sparar många sina medmenniskor. Dessutom spridas småningom praktiska lärdomar i hälsovård från sjukstugan kring bygderna.

Under det förgångna året ha 78 sjuka varit intagna, hvilka åtnjutit vård i sammanlagdt 1,486 dagar. För vård och uppehälle har erlagts 70 p. i dygnet, men från 1:sta januari detta år betala de sjuka 1 mk; då medföljer äfven medicin samt förbandsmaterialier. Med räntorna af Hällströmska donationen ha 5 sjuka underhållits i 2 veckor.

Sjukstugans angelägenheter skötas af en af föreningen särskild vald direktion.

Vi önska härmed offentligen få frambära vår tacksägelse till inrättningens läkare, hvilken utan någon ersättning samvetsgrannt egnat de sjuka all nödig vård.

Likaså är det en kär pligt att gifva uttryck åt vårt varmaste erkännande af den sjelfupppoffring och de insigter sjukstugans föreståndarinna i sitt arbete ådagalagt.

Såsom gåfva har sjukstugan af herr Wilén i Åbo fått emottaga en värdefull tillökning i sitt lilla bibliotek af 40 väl valda böcker, för hvilken vi härmed uttala vår tacksamhet.

Såsom bidrag till härvarande folkhögskolas underhåll har föreningen förbundit sig att inlösa 10 garantiaktier i 3 års tid.

På ett af sina möten diskuterade föreningen trädgårdsodlingens betydelse och beslöts att man borde egna omsorg åt spridandet af intresse för densamma genom att

1:o upptaga order på frön, bärbuskar och fruktträdstielningar, samt

2:o till hösten föranstalta en utställning af diverse trädgårdsalster.

Till kassans förstärkande har en folkfest och tvenne soiréer hållits, äfven har ett par insamlingar gjorts.

62 medlemmar ha detta år varit inskrifna.

Möten ha hållits efter behof, men från detta års början beslöt föreningen sammankomma hvarje första söndag i månaden.

Funktionärer hafva varit: ordförande fru Olga Forstén, viceordförande fru Thyra Rynnänen, sekreterare fröken Mandi Kuitunen, kassör herr Oskar Teittinen, revisorer fruarna Maria Grotenfelt, Hilda Kettunen och Ilma Lindblad, suppleanter herrar R. Rynnänen och L. W. Jalkanen.

Ilmola Kvinnoförening.

Under förlidet år har föreningens verksamhet varit lifligare än förut. Dess syförening har regelbundet sammanträdt hos medlemmarna en gång i månaden. Vid dessa sammanträden förfärdigades vinster till det lotteri, som i dec. anställdes till förstärkning af föreningens kassa. För framtida behof och liknande ändamål kommer denna verksamhet att fortsättas. För att underlätta sammankomsterna beslöts att i sammanhang med syföreningen anordna föreningens ordinarie sammanträden, hvilket visat sig lämpligt och därför kommer att fortsättas. I dessa sammankomster hafva visserligen långt ifrån alla medlemmar deltagit, men de som gjort det hafva varit så mycket mera intresserade. Diskussionerna hafva varit lifliga och stämningen glad och trefflig. Då föreningen allena för sig ej mäktat uträtta mycket, har den anslutit sig till andra föreningar för att sålunda verka för det intellektuella och sedliga lifvets höjande på orten och för städfjande af rusdrycks-handeln.

För medellösa barns skolgång har föreningen fortfarande verkat genom penningeunderstöd.

Den af föreningen inrättade husmodersskolan arbetar med framgång i förening med folkhögskolan; dess fortvaro är betryggad genom för densamma beviljade bidrag ur statsmedel och elevantalet är stort. Intresset för skolan är i stigande här på orten; särskild uppmärksamhet förtjenar handslöjdfdelningen med dess vackra väfnader och andra arbeten. — Matlagningsafdelningen sträfvar likaså att fylla sitt ändamål.

För öfrigt går föreningens sträfvan f. n. ut på att genom förökande af sina penningetillgångar möjliggöra

en vidsträcktare och friare verksamhet och man hoppas att i framtiden lyckas förverkliga äfven mera vidtgående planer än hittills.

Under det förflutna året har föreningen haft 10 ordinarie och ett extra sammanträde. Vidare har föreningen samlats till en soirée med omväxlande program under juni och ett lotteri under december månad. Resultatet af det sistnämnda var i allo godt, äfven hvad inkomsten deraf beträffar.

Antalet medlemmar har varit 44, hvaraf likväl icke alla aktivt deltagit i föreningsarbetet. Funktionärer hafva varit: fröken L. Rosengrén ordf., fru S. Roos viceordf., fröken L. Malmberg sekreterare, fru S. Tallus skattmästare, fröknarna M. Nikkola och A. Rosengrén revisorer.

Debet.

Behållning från år 1894	156: 94.
Inkomster	381: 49.
	Summa 538: 43.

Kredit.

Utgifter under år 1895	142: 83.
Behållning till år 1896	395: 60.
	Summa 538: 43.

Lappo Kvinnoförening.

Vid en återblick på arbetet i vår förening, komma vi ovilkorligt till den slutsatsen, att arbetet för vår sak går trögt, så länge kvinnosaksföreningarnas ädla sträfvanden äro okända i de djupa leden. Om medlemmarna i vår kvinnoförening kvarstode, d. v. s. om de betalade sin medlemsafgift och på detta sätt ådagalade sitt intresse och sin sympati för arbetet,

skulle de aktiva medlemmarna arbeta med gladare mod och mera intresse för samarbetet. Men då den ena och den andra förmenar: „hvad tjenar det till, jag bryr mig icke om att kvarstå till ingen nytta“, så befordrar detta ingalunda, utan försvårar snarare arbetet för det höga mål, som redan med så mycken sympati omfattas af vida kretsar uti vårt land.

Lappo Kvinnoförening anhöll om statsunderstöd för en trädgårds-, handarbets- och husmodersskola, men med anledning af ett formfel i stadgarna erhöles detta anslag åtminstone ej denna gång. Vi förnyade vår anhållan och lefva nu i det glada hopp att den skall beviljas. Förut är nämndt, att härvarande husbondeförening äfven lofvat sitt stöd åt denna skola och äfven deltagit i anhållan om statsbidrag.

Under julhelgen hölls här ett lotteri med godt resultat.

Mer än tillförene har föreningen bekostat fattiga flickors skolgång. Vid senaste möte beslöts åter utdela arbete till ortens kvinnor. Vårt verksamhets sätt har sålunda varit ungefär detsamma som förr. Fem ordinarie och ett extra möte hafva egt rum under året. Medlemsantalet har nedgått till 36, ehuru det förlidet år steg till öfver 60.

Funktionärer hafva varit: ordförande fru Liisi Hautanen, vice ordförande fru Sanni Haila, sekreterare fröken Manda Antila, vice sekreterare fröken Hilda Törnudd, skattmästare värdinnan Maria Hissa, revisorer värdinnorna Amanda Talvitie, Justina Lagerstedt och Manda Antila.

Kassans ställning:

Kontant 572 mk 26 p.; handarbeten till ett värde af 299 mk 61 p.

Laihia Kvinnoförening.

Laihia Kvinnoförening har endast varit i verksamhet något öfver ett år. Då allt nytt bland vårt folk städe betraktas med misstro, så har icke heller vår unga förening härvid utgjort något undantag från den vanliga regeln. Nykomlingen får alltid tillkämpa sig rättigheten att existera. Och det som icke är sedligt berättigadt, som ej har lifs- och arbetskraft, kan ej och förtjenar ej att lefva. Vare vår unga förening underkastad denna livvets lag och må vi arbeta under Gudsfruktan i de sedliga idéernas tjenst. Om vi troget och i uppriktig kärlek, isynnerhet till de svaga och vanlottade bland våra systrar, arbeta för vårt mål enligt våra stadgar, så skall väl en gång ett större erkännande komma vårt arbete till del och rättigheten att existera medgifvas oss.

Föreningen har i samråd med husbondeföreningen stiftat Laihia husmodersskola, hvilken efter erhållet statsunderstöd börjar sin verksamhet i september 1896. Husmodersskolans syfte är att uppfostra ortens kvinliga ungdom i sedligt och husligt afseende, så att de skola komma att motsvara de förhoppningar, hvilka häruti kunna ställas på dem. Föreningen har härigenom påbörjat ett arbete, som borde tillförsäkra densamma icke blott rättigheten, utan äfven nödvändigheten att finnas till.

Under 1895 har föreningen haft 10 sammanträden, hvarvid flera föredrag hållits och många, föreningens verksamhet berörande, diskussioner förekommit. Dessutom firades en sommarfest, och ett lotteri anordnades för att förstärka föreningens kassa. Föreningen har haft en egen sångkör, hvilken uppträdt vid högtidliga tillfällen. Äfven har föreningen beslutit att jemte an-

dra föreningar på orten efter förmåga arbeta för åstadkommande af en gemensam samlingslokal.

Föreningen räknar 59 medlemmar. Åtskilliga män hafva under årets lopp skänkt föreningen sitt bistånd och till dessa framföres härmed vår uppriktiga tacksägelse.

Funktionärer hafva varit: ordförande fröken Liisi Peltonen, vice ordförande värdinnan Maria Mäkelä, sekreterare fröken Liisa Mikkula, vice sekreterare fröken Rosa Chydenius, skattmästare värdinnan Aina Nyysti, revisorer: fru Maria Iipponen och fröken Hilda Leikas.

Loimijoki Kvinnoförening.

Då kvinnosaken tillsvidare är ganska okänd på vår ort, har vår förening varit i saknad af sympatier. Trots alla motgångar hafva vi likväl försökt arbeta på förbättrande af kvinnans ställning. Vi hafva hufvudsakligen försökt verka för förbättrande af tjenarinnornas ställning. I sedligt afseende är densamma nemligen mycket beklaglig. Vi hafva inrättat undervisningskurser för tjenarinnor på flera ställen i socknen. Under november hölls ett aftonsamkväm för kvinnor, dervid man sökte klargöra tjenarinnornas ställning.

Handarbetskurser höllos under det förflutna året tvenne; hvardera varade en månad. I dessa kurser funnos 16 deltagare och afgiften var 6 mk för person.

Under oktober hölls på föranstaltande af vår förening ett offentligt möte i och för diskussion af frågan: Huru kan husbondefolk i högre grad förmås att beakta sedligheten hos sina tjenare? — Mötet utsåg i sådant syfte en komité, hvilken skulle åvägabringa en ströskrift i ämnet för att utdelas bland allmänheten. 7 föreningsmöten hafva egt rum. — En syförening, hvilken samlas

en gång i månaden, arbetar på vinster till ett blifvande lotteri.

Genom benägen medverkan från centralföreningen hafva 5 föredrag hållits. — Föreningen har lemnat 30 mk som understöd till Hvittis folkhögskola och med en aktie bidragit till upprätthållande af Åbo finska fortbildningsläroverk.

Kassan har utgjorts af medlemsavgifter och frivilliga gåfvor. Medlemsantalet har varit 22. Af dessa hafva fungerat, såsom ordförande Siina Klemola, vice ordf. Emmi Warttinen, sekreterare Miina Lahtinen, ekonom Maria Lindström. Revisorer voro Helmi Saastamoinen och Jenny Hytinen.

Under årets lopp har till föreningens kassa influtit 194 mark. Utgifterna hafva under samma tid stigit till 97 mk 50 p. Behållningen utgör således 86 mk 50 p.

Akkas Kvinnoförening.

Föreningen stiftades i januari 1895 efter det föredrag, benämndt „Hvarför böra vi bilda kvinnoföreningar?“, som fröken H. Käkikoski på uppdrag af centralföreningen höll härstädes.

Medlemsantalet har varit 29. Funktionärer hafva varit: ordförande fröken S. Ahonius, vice ordförande fröken M. Rantala, sekreterare fröken I. Palmgren, skattmästare fröken M. Henriksson, revisorer fröken A. Lehtonen och värdinnan M. Kaakko.

Föreningen har samlats till endast få möten, emedan detta dess första verksamhetsår erbjudit många svårigheter. En bland de första och största motgångar som drabbade vår unga förening, var förlusten af vår

intresserade vice ordförande, fröken M. Rantala, som borttrycktes af döden.

Kvinnofrågan är jemförelsevis okänd på vår ort, främst för allmogen. Här sträfvas nog mot upplysning och bildning, föreningar existera till ädla sträfvandens befrämjande, föräldrar sända sina döttrar till närbelägna läroanstalter i fruntimmersskola, sy- och väfskolor m. m. Men så det är fråga om kvinnofrågan och dess ändamål, så kakar mången tviflande på hufvudet. I den stora allmänhetens ögon finnes i kvinnans ställning ingenting som tarfvar förbättring.

Beträffande utkomsten, hafva kvinnorna på vår ort det lika bra som männen. Och det stora i idén, att åstadkomma förändringar i den hittills inför *lagen* så styfmoderligt behandlade kvinnans ställning, hennes berättigade fordran att fritt få utveckla sin ande, dessa kraf uppfattar man ej, icke heller känner flertalet behofvet deraf.

Dessa svårigheter trycka vår förening, men vi ha fullt skäl att hoppas, att väckelsen skall nå äfven vår ort och att motgångarna småningom skola besegras. Derfor sträfva vi framåt under godt hopp, och ha giltiga skäl att tro, att vår förening under kommande år skall kunna arbeta under gynsamare förhållanden än hittills.

Kymmene Kvinnoförening.

Den 21 oktober sistlidet år sammankommo kvinnor i Kymmene för att rådpläga om stiftande af en filial till Finsk Kvinnoförening på orten. Alla ansågo visserligen saken vara af vigt, men några befarade att den nya föreningen skulle göra slut på förutbestående sällskap och föreningar härstädes. Dessa uppmanade

derför vederbörande att arbeta för förverkligande af Kvinnoföreningens program i de gamla föreningarnas sköte. Flertalet önskade dock både att de gamla föreningarna skulle lefva och en ny uppstå, — att en filial skulle stiftas till Kvinnoföreningen. Man försökte göra kvinnosaksarbetet känt genom att sprida fröcentralföreningen erhållna ex. af „Koti ja Yhteiskunta“ m. fl. skrifter, föreningens program, stadgar o. s. Den 4 november sammankallades ett talrikt besökt konstituerande möte, hvarvid 59 medlemmar inskrefvos. Ti ordförande valdes fröken Maria Itkonen, vice ordförande fru E. Lundberg, sekreterare fröken E. Breitholtz, skatmästare fru N. Alopæus, revisorer fruarna I. Wendelin och S. Piiskonen. Föreningens medlemsafgift är mins 1 mark.

Sedan föreningen bildades hafva 2 ordinarie och ett extra möte egt rum. Naturligt är att föreningen under sin korta tillvaro ej hunnit uträtta mycket. På föreningens initiativ erhöles likväl till föredragare vid folkhögskolekurserna under julferien fröken Hilda Käikoski från Helsingfors. Att hennes 8 föredrag i historia och kvinnosak gestaltade sig till en stor seger för kvinnosaken i trakten, framgår bl. a. deraf, att medlemsantalet i föreningen stigit till 76. Också ortens tidningar hafva upptagit kvinnofrågan i sitt program.

Till ökande af föreningens tillgångar hafva dess medlemmar beslutat bilda en syförening, hvilkens tillverkade arbeten skulle komma föreningen till godo.

Föreningens inkomster hafva varit 87 mk i medlemsafgifter, dess utgifter 35 mk.